

Formue, og dette kan og maa i mange Tilfælde gaa ud over Gedigheden af det, som opføres.

Jeg ved godt, at der indenfor dette Ting — det kom ogsaa til Orde i de Bemærkninger, den ærede Ordfører for Venstre fremsatte — er nogen, hvad skal jeg sige: Uvillie mod, at det kongelige Teater fremdeles eksisterer. Man vil ikke gerne se, at der kan træffes Foranstaltninger for at bringe det økonomisk paa Fode, man er tilbøjelig til at betragte det hele som noget Gøgl, der i Grunden kun er til for Københavnernes Skyld. Jeg synes ikke, at der kan være nogen større Misforstaaelse end denne. Teatret i Almindelighed bør efter min Opfattelse være en haandgribelig Agitation for Befolkningens sædelige Højnelse. Netop ved Fremførelsen af det stygge, det onde, det utiltalende eller det latterlige i Sammenligning med det gode og smukke og ophøjede vækkes der Interesse for dette. For den, der ikke kan se den Betydning, et Teater har paa den Maade, er det naturligvis kun Gøgl. Men det forekommer mig dog, at alle Samfundsklasser, ikke mindst Bondestanden, burde kunne se lidt dybere i det Forhold, for det har nemlig en dybere Grund. Jeg turde dog vel antage, at naar Holberg i sin Tid har fremstillet Jeppe paa Bjerget, ladet ham træde frem paa Scenen, har det været en ikke lidet medvirkende Aarsag til, at den daværende og senere Befolkning fik Øjnene op for, under hvilke uværdige Forhold de daværende Bønder her i Landet levede. Det bør man betænke, naar man bedømmer Teatrets Nytte. Den kan ikke vejes ud i Pund, maales i Kroner og Øre. Det er et kulturelt Formaal, Teatret har, og naar man sætter et Teater i Stand til at dyrke dette Formaal, saa godt som det er muligt, vil det først og fremmest, naar der gives det tilstrækkelige Betingelser derfor, bedre kunne faa Balance, og for det andet vil det kunne opfylde det Formaal, Teatret har. Man er noget tilbøjelig til at rynke paa Næsen ad Teater, Kunst, Litteratur o. s. v. Jeg vil gøre opmærksom paa, at en lille Bog som Onkel Toms Hytte dog vist har sin meget væsentlige Andel i, at Negerslaveriet i sin Tid blev ophævet. Det var en lille Bog, men det var dens Fremstilling, som gjorde Negerens Liv levende for Læserne, og som bevirkede, at der rejstes en Stemning mod det uværdige Forhold, som Negerslaveriet i Nordamerika var, og derved bidrog til at bringe det til Ophør.

Hvad nu specielt de Huse angaar, som

her er Tale om at købe, kan det godt være, det kan siges, at de er noget dyre, men disse Huse har en Monopolbeliggenhed, en Beliggenhed, som gør dem særlig vel egnede, ja, endogsaa uundværlige, kan jeg sige, for Teatrets fremtidige Drift. Det er to Ejendomme, som er bygget sammen, de har en fælles Gaard, og saa vidt man kan se udefra, er Gulvene i dem i samme Niveau. Det er klart, at naar der skal gøres tilstrækkelig Brug af disse Ejendomme, maa de lægges sammen, der maa være Vej fra den ene til den anden, Brandmurene maa have Døraabninger o. s. v. Jeg gaar ud fra, at det kommer ganske af sig selv. Men det forekommer mig, at de har saa god en Beliggenhed, som tænkes kan, og naar vi skal udvide og gøre det paa de billigst mulige Vilkaar ved at bygge en ny Scene i Forbindelse med den gamle, kan man ikke tænke sig, at man kan faa bedre Forhold at udvide under. Lad saa være, at Bygningerne er noget dyre. Under de Forhold, hvorunder vi lever, benytter den private sig jo af den Chance, han har, og jeg gaar ud fra, at man har søgt at faa dem saa billigt som muligt.

Jeg haaber derfor, at vi i denne store Sag ved Vedtagelsen af dette Lovforslag maa være kommet over det døde Punkt. Det har knebet med at faa begyndt, det er det begyndende Skridt, der er saa vanskeligt mange Gange, og hvis den højtærede Minister kan have Held til at foretage dette begyndende Skridt og føre Sagen videre derved, saa mener jeg, at han har gjort sig fortjent i dette Forhold.

Der tænkes samtidig med Købet af Ejendommene nedsat et Udvalg paa 7 Medlemmer, hvoraf de 4 fra Rigsdagen. Jeg havde tænkt mig Udvalget lidt større, men det kan jo neppe forandres nu, og jeg vil ikke stille noget som helst Forslag derom. I hvert Fald er det en Vej, som er anvendelig og vistnok ogsaa meget nyttig, at i alt Fald nogle af Rigsdagens Medlemmer paa første Haand er med til at se de Vanskeligheder, der kan være for at fremme denne Sag, og paa første Haand lærer Grundene at kende til, at det ikke er blevet anderledes, end Tilfældet er. Den, der udefra skal bedømme et Forhold uden at kende det nøjere, vil i Regelen tage fejl. Derfor er det altid saa overmaade let at kritisere og sige: Saadan skulde det have været. Det er mange Gange, fordi man ikke kender de Vanskeligheder, der gør, at det ikke har kunnet blive anderledes. Derfor tror jeg, dette er en meget god Foranstaltning, selv om jeg havde tænkt